

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1-50 in
Din 2-—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2-50,
veliki po Din 3-— in 4-—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6-—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštmina plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jema. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 59.011, Praga in Dunaj 24.797.

Radikall.

Kadar je človek v škripcih, je neverjetno iznajdljiv. Suh si in rabiš denar. Nikdar ga ne dobiš, če nisi suh. Ampak, če si pošten suh, ga gotovo najdeš, ker ga moraš najti. Ali ni to res?

Tudi ljudje, ki so v političnih stiskah, so silno iznajdljivi. Klasičen primer za to nam dajejo radikali.

Dokler so bili na vladi, so se iz vsega naravnost norčevali. Dokler so bili na vladi, so pili sladki vladni šampanjec, nam pa so natakali v čaše kiselko sodavico in se nam smejali, če smo svoje obraze vlekli bolj na kiselko. Oni so se veselili pri polno obloženi vladni mizi, nam pa so kazali od daleč lepo ocvrta kurja in gosja bedra, ki so jih dobivali v imenu državne in narodnega edinstva. Gospodu Žerjavu so pač enkrat vrgli pod klopi koščena in do zadnje strjene krvi obranega »konja«, drugi smo pa smeli samo pometati perje po smrdljivi radikalni državni kuhinji.

Kar čez noč pa se je kolo zaobrnilo in v državno sobo so stopili novi gospodari. Gospodje radikali s svojimi demokratičnimi povablenci so »nešto malo zadocnili« in prišli so prekasno. Ni bilo več prostora.

Radikali, ki so bili vajeni sedeti vedno lepo udobno za bogato obloženo vladno mizo, so nekaj časa začudeno gledali, češ: kako pa to? Ko so pa videli, da je to tako kakor je, so začeli njihovi jeziki govoriti sladko in omamljivo: Gospodje, nikar ne snejte vsega sami, ampak dajte tudi nam nekoliko, pa bomo dali tudi mi vam!

Takrat je vstal za mizo gospod iz Slovenije, potegnil iz žepa lepo zganjen papir, ga razgenil in rekel: »Ali poznate ta papir?« — Oni pa so rekli: »Poznamo! To je ženevski protokol!« In gospod iz Slovenije jim je rekel: »Zakaj ste ta protokol podpisali, če ste že naprej vedeli, da ga ne boste držali?«

Gospodje radikali so ostali tihi in nemi za mizo. Bilo jih je nekoliko sram, pa ne posebno.

V svoji predrzni vsiljivosti so pristopili zopet k nekemu hrvaškemu gospodu in so ga zaprosili: »Pusti nas k vladni mizi!«

Hrvatski gospod pa je vstal in potegnil iz žepa pisanje, ki se mu pravi »Markov protokol«. »Gospodje, ali niste vi to podpisali, pa niste niti ene besede držali?«

Radikali so stali osramočeni pred mizo. Nazadnje so pa napravili to, kar delajo vsi obupani ljudje. Kdor ne opravi nič pri predsedniku, se obrne na njegove služabnike.

Pa so vprašali uradnike: »Ali vam nismo dali, kar ste zahtevali?«

Pa so rekli uradniki: »Svojim pristavcem ste dali, nam niste dali! Mi vas ne potrebujemo.«

Ko so radikali še te besede slišali, so se prestrašili in z njimi vred so se prestrašili tudi njihovi samostojno-demokratični zavezniki in so rekli žalostno potrti: »Doigrali smo, ne marajo nas več!«

Tako približno se da opisati po domače žalostna zgodovina nekdanje slavne srbske radikalne stranke. Do tega žalostnega konca je prišel g. Nikola Pašić, nekdanji učenec revolucionarja Bakunina, danes pa onemogel političen slabič.

Naš pregovor pravi: Beseda dana, mož velja! Težka reka se radikali niso držali. Dali so besedo v krfskem paktu, dali so besedo v Ženevi, dali so besedo v Markovem protokolu, a snedli so vse. Sedaj se jim je zateknilo tako, da jim nihče več nič ne verjame. Niti generali jim ne verjamejo več.

Zato naj se srbski radikali ne čudijo, če jim danes nihče več ne verjame. Ljuba Jovanović je bil njihova zadnja nada, a tudi temu ni mogel in ne more verjeti nihče več. Kazal je res lep obraz, a kaj pomaga, ko se je pa izpod njegove brade pokazala znana brada g. Nikole Pašića!

Če si hoče srbska radikalna stranka zopet pridobiti zaupanje, mora kreniti na popolnoma nova pota. Nova Jugoslavija in stara analfabetska Srbija, kjer so »zelelaši« (oderuhi) pod patronanco radikal-

nih prvakov lahko drli srbski narod po mili volji!

Danes stoji na čelu države vlada pravice, reda in sporazuma. Sporazum so radikali trikrat izigrali, reda in pravice pa niso nikdar poznali razun za sebe in za svojo stranko. Takih metod pa se sedanja vlada izogiblje. Sedanja vlada ne potrebuje volivnih pandurjev, ampak potrebuje poštene varnostne organe. Sedanja vlada ne potrebuje uradniških strankar-

skih priganjačev, ampak zahteva pošteno in objektivno upravo. Najmanj pa potrebuje sedanja vlada političnih skakavcev in besedolomcev, pač pa računa na lojalno podporo vseh poštenih ljudi.

Kakor hitro bodo srbski radikali take ljudi izvrgli iz svojih vrst, ne z besedo, marveč dejansko, bodo dobro došli kot zavezniki vsaki pošteni politični stranki. Na taki podlagi je sporazum z njimi že a priori dan.

Popolno pomirjenje v Belgradu.

VPRAŠANJE VOJNEGA MINISTRA BO REŠENO ZADOVOLJIVO. — JASNO VLADNO STALIŠČE GLEDE RAZŠIRJENJA KOALICIJE.

Belgrad, 10. okt. (Izv.) Na današnji seji vladnih skupin so ugotovili, da ni bilo povoda za vladno demisijsko. Sklenili so, da začne narodna skupščina, ki je sklicana za jutri, z delom po prej določenem dnevnem redu. Jutri bodo določili dnevni red prihodnje seje. V ponedeljek se bodo izvolili odbori za zakon proti korupciji in za zakon o invalidih. Na to pridejo na dnevni red obtožbe proti ministrom. V izrednem zasedanju bo skupščina zakon proti korupciji dokončala in eventuelno tudi obtožbe.

Kdo bo Hadžićev naslednik se še ne ve. Kot kandidati se imenujejo general Pera Živković, armijski poveljnik v Zagrebu Tucaković, divizijski poveljnik v Osijeku Mitrović in drugi.

Opoldne je bil v avdienci pri kralju Ljuba Davidović, popoldne Nastas Petrović, ki je bil v avdienci od pol 5. do 6. Kralj mu je podpisal več ukazov. Glede političnega položaja je Nastas Petrović izjavil časnikiarjem, da je vse dobro. — Dolgo časa se je zadržal v avdienci Ljuba Mihajlović. Njegova avdienca je bila političnega značaja.

Zvečer je bil na dvoru tudi Ljuba Davidović. V teku dneva je dvakrat obiskal ministrskega preds. skupščinski predsednik Ljubomir Jovanović. Njegov predpol-danski obisk je bil poslovnega značaja in se je nanašal na sestanek skupščine. Popoldne je obiskal Davidovića ob 5. in je bil pri njem tričetrt ure. Obiski so v zvezi s poskusom, da se sedanja vlada razširi. Del radikalov vidi, da sedanja vlada v izvrševanju svojega političnega programa v pripravljanju sporazuma uspeva. Raditega se trudi, da bi se tudi radikali priklopili do vlade. Doslej so bili navajeni čuvati svoje postojanke s pomočjo oblasti. Danes pa vidijo, da ne morejo sami vladati in se zadovoljujejo s tem, da bi delili oblast z ostalimi vladnimi skupinami.

Stališče vladnih krogov nasproti temu poskusu razširjenja vladne koalicije je, da morejo priti v koalicijo vsi oni, ki sprejmejo odkritosrčno politični program vlade. Vladne skupine so pripravljene sprejeti v sodelovanje po izvrševanju sedanjega vlad-

nega programa vse one, ki dajo tudi osebna in stvarna jamstva, da bodo k temu poslu iskreno pristopali. Izključeni iz kombinacije so vsi tisti, ki so s svojim dosedanjim delom pokazali, da so nasprotniki sporazuma in da niso sposobni pobijati korupcijo, ker so sami padli v njo.

Davidović je bil zvečer v avdienci od 6. do 8. ure. Po končani avdienci se je Ljuba Davidović podal naravnost domov na stanovanje. Časnikarjem je izjavil, da nima nič novega povedati. S kraljem da je pretresal položaj in da vlada ostane. Vprašanje vojnega ministra da bo rešeno zadovoljivo.

ZAHTEVA PO RAZŠIRJENJU KOALICIJE

Belgrad, 10. oktobra. (Izv.) Danes je prispel v Belgrad dr. Maček. Pri dr. Korošcu je bil ob pol 9. uri, nato je šel k dr. Spahu. Razgovarjali so se o položaju. Nato so se zbrali v predsedništvu vlade. Davidović je na tem sestanku naglašal, da se vladi ne delajo nobene težave, pač pa se izraža zahteva, da sodelujejo v vladi še drugi elementi.

»VOJAŠKA POROČILA«

Belgrad, 10. oktobra. (Izv.) Današnja »Politika« prinaša zanimive podrobnosti o razgovorih na prvi seji vlade po odstopu vojnega ministra.

Ko je Hadžić razložil razloge za odstop, je rekel Ljuba Davidović, da so radikalna poročila, na katera se naslanja Hadžić, od besede do besede prepisana iz zagrebške »Riječi«, o čemer pričajo poročila Gojkovića. Pripomnil je, da je med temi poročili tudi mnogo od takih generalov, ki v osmih letih vojne smodnika niti povohali niso. Vlada pa pozna prave in zaslužne generale. Ima njihova poročila in pozna njih mišljenje. Davidović je omenil nekatere posadke na Donavi in Savi, od katerih ima vlada druga poročila.

Nato je Hadžić sejo zapustil in odšel na dvor. Med člani vlade je prevladovalo mišljenje, da se potek teh razgovorov ne sporoča javnosti. Zato so bili ministri po tej seji tako molčeči.

odpotuje ostali del, zlasti celokupno predsedstvo stranke in sicer: dr. Krnjević, dr. Košutić, inž. Košutić, Predavec in ostali zagrebški poslanci. V Zagrebu je ostal samo urednik »Slobodnega Doma«, g. Herceg. Glasom poročil belgrajskega tiska se je danes razširila v političnih krogih vest, da bi imel v Belgrad dopotovati tudi predsednik HRSS g. Stjepan Radić. Ta vest je bila danes s strani predsedstva HRSS napram Vašemu dopisniku dementirana. Istotako je dementirana vest današnjega lista »Večere«, ki poroča, da so ukazi o imenovanju ministrov iz vrst HRSS g. Mačka in Predavca že podpisani.

Zagreb, 10. okt. (Izv.) Pred odhodom poslancev HRSS se je vršila v Radićevem stanovanju na Zrinjevcu kratka seja predsedstva HRSS, na kateri so še enkrat pretresali o političnem položaju. Obnovljeni so bili zadnji sklepi o držanju poslanskega kluba v parlamentu ter o držanju predsedstva HRSS z ozirom na politično situacijo po demisiji vojnega ministra Hadžića.

ALBANSKO POSOJILLO V RIMU.

Rim, 10. oktobra. (Izv.) Albanskemu ministrskemu predsedniku Fan Nolinu se je posrečilo skleniti v Rimu posojilo v znesku 25 milijonov zlatih lir. Posojilo bo dala skupina italijanskih finančnikov z vladnim jamstvom. Večina posojila bo izplačana v naravi.

Jugoslovansko-italijanska pogajanja v Benetkah.

Benetke, 10. okt. (Izv.) Včeraj se je tu v palači Corneo otvorila jugoslovansko-italijanska konferenca, ki naj končnoveljavno razčisti še zadnja viseča politična in gospodarska vprašanja med Italijo in Jugoslavijo. Obe delegaciji štejeta do 40 oseb. Italijani so poslali v Benetke najboljše poznavalce vprašanj, ki se tičejo italijansko-jugoslovanskih odnošajev: senatorja Quartierija, poslanika generala Bodrerija, kom. Castellija, generala Barbaricha i. dr. Jugoslovansko delegacijo vodi dr. Rybář; z njim so prof. Šilović, dr. Figatner, dr. Hacin i. dr.

Na otvoritveni seji je bil na predlog dr. Rybářa izvoljen za predsednika senator Quartieri. Po izmenjavi prijaznih otvoritvenih govorov predsednikov obeh delegacij, so delegati premotili delovni program in določili komisije in podkomisije, ki naj predelajo posamezna vprašanja in jih pripravijo za rešitev na plenarnih sejah.

Pred zaključkom seje je konferenca na Quartierijev predlog poslala Mussoliniju in našemu zunanjemu ministru Marinkoviću enako glaseči se pozdravni brzojavki.

Komisije in podkomisije so takoj včeraj začele svoje delo. Po sedanjih računih utegne trajati konferenca približno 14 dni. Ako bodo dela ugodno potekala, pričakujejo za 21. t. m. v Benetke tudi ministrskega predsednika Mussolinija in zunanjega ministra Marinkovića.

Italijanski listi posvečajo konferenci veliko zanimanja, žele, da bi imela uspeh in poglabila prijateljske odnose med obema deželama.

Italija.

MINISTRSKI SVET.

Rim, 10. oktobra. (Izv.) Včeraj se je pod Musolinijevim predsedstvom sešel ministrski svet. Musolini se je v svojem govoru podrobno pečal z notranjim položajem in se dotaknil tudi glasovanja v Livornu. Ministra Casati in Sarrocchi sta izjavila, da se po sklepu v Livornu ne čutita vezanima in da ostaneta v vladi.

Ministrski svet je med drugim sklenil, da predloži vlada parlamentu v prihodnjem zasedanju zakonski načrt o izvršitvi italijansko-jugoslovanske trgovinske pogodbe. Istotako predloži parlamentu zakonski načrt o aplikaciji zakonskih določb glede italijanskega državljanstva v novih pokrajinah.

Rim, 10. oktobra. (Izv.) Po hodnikih Montecitoria živahno razpravljajo o parlamentarnem položaju na prihodnjem zasedanju. Kakor je razvidno iz zadnjega sklepa opozicijskega odbora, se opozicija ne bo udeležila zasedanja. Pač pa pridejo v zbornico komunisti.

Med demokrati in liberalci so se vršili pogovori za ustvaritev demo-liberalnega centra, ki naj bi prevzel vlado, kadar pade fašistovski režim; zaenkrat ta prizadevanja niso imela uspeha.

MATTEOTTIJEV PROCES.

Rim, 10. oktobra. Preiskava o Matteottijevem procesu še vedno ni končana. Sedaj čakajo na izrek kemikov in anatomistov, ki preiskujejo Matteottijeve ostanke in razne druge predmete. Razen tega so uvedli postopanje proti zadnjemu aretirancu Malacriju; preiskava se vrši z vsemi formalnostmi in se bo dolgo vlekla.

Angleški prestolni govor.

London, 10. okt. (Izv.) Lord kancelar je v zgornji zbornici prebral prestolni govor, s katerim je parlament odgoden. V prestolnem govoru se med drugim poudarja: Za razveseljivo dogodek londonske konference se je zahvaliti sodelovanju širokogrudnih duhov vseh velesil, ki prihajajo v poštev, ki so pričele z reševanjem tega težavnega vprašanja. Z rešitvijo k obnovitvi mednarodne trgovine, od katere je v mnogem oziru odvisen blagor države.

ANGLEŠKI ODGOVOR NA NEMSKO NOTO

London, 10. okt. (Izv.) Angleški odgovor na nemško noto je bil danes zjutraj izročen.

3 m dolžine, fco meja 2 vag. 1250—1258, zaklj. 1250; jesenovni plohi, suhi, 1a, 20 do 100 mm, fco nakladalna postaja 1400; oglje 1a, vilano, fco meja 115; drva, la eksportno blago, fco nakladalna postaja 29. — Zito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 380; pšenica bačka, par. Ljubljana 425; kuruza bačka, par. Ljubljana 330; oves bački, par. Ljubljana 685; pšenična moka bačka, bas. 0, fco Ljubljana 615; krompir roza, fco nakladalna postaja 1 vag. 125—125, zaklj. 125. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 475; fižol prepelčar, orig., fco Ljubljana 440; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 350; fižol rujavi, orig., fco Ljubljana 350.

Novi Sad. Kuruza v storžih 115—120, nova kuruza umetno sušena 230, nova kuruza umetno sušena za december in januar 210, nova kuruza umetno sušena za marec in april 230 — pri takojšnjem plačilu 175, nova kuruza, sposobna za odpremo 160—170.

Socialni vestnik.

Pred 11 meseci. Večletna zahteva hišnih poslov, služkinj po obveznem bolniškem, nezgodnem in starostnem zavarovanju se je toliko uresničila, da je v novem zakonu o zavarovanju delavcev (iz l. 1922) določeno, da so podvrženi obveznemu zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode tudi hišni posli, služkinje. Res je to na eni strani važna pridobitev za služkinje, je pa tudi res, da je na drugi strani to predmet pritožb in nezadovoljstva pri prizadetih. Razumljivo in tudi običajno je, da so pri upeljavi in začetku vsake nove institucije, ki je zvezana z obojestranskimi dolžnostmi, težkoče in so porodne bolečine precej hude. Priznamo, da je bil pri služkinjah posebno težak začetek. Gospodinje so se branile novih izdatkov in so delale uradne težkoče s prikrievanjem služkinj, služkinje pa zopet vsled nerazumevanja in manjkajočega smisla za zavarovanje. To mučno razpoloženje pa je povečeval in še dela to danes urad za zavarovanje delavcev sam. V podkrepitev temu bi navedli lahko marsikaj, vendar enkrat to opustimo, pač pa smo primorani osvetliti naslednji slučaj, da damo vodstvu urada priliko oziroma povod za postopek. Služkinja K. M. je pred letom in sicer meseca avgusta 1923 zaprosila za popravilo zob, ker je tudi po mnenju zdravnika bilo popravilo nujno potrebno. Dobila je poziv meseca oktobra, kateremu se je tudi, kot je že samo po sebi razumljivo, odzvala. Zadeva je prišla pred pristojni odbor in bila tudi ugodno rešena in to meseca novembra 1923. Imenovana pa je čakala obvestila, pretekel je mesec za mesecem in obvestila le ni hotelo biti, končno se je sedaj s posredovanjem zvedelo, da je bila stvar ugodno rešena že pred 11 meseci, prizadeta si je med tem časom pa že tudi pre-

cej želodec pokvarila. Vredno omeniti se nam zdi tudi to, da je bila imenovana meseca februarja 1924, tedaj tri mesece po rešitvi, sama osebno na Cankarjevo nabrežje vprašat, kaj je z zadevo? Pošiljali so jo z ene v drugo sobo in končno rekli, naj še počaka, da še ni rešeno, da bo že dobila obvestilo. Tako je čakala in bi lahko še čakala do sodnega dne. Na ta način se razpoloženje napram okroženemu uradu ne bo ublažilo, temveč poslabšalo.

Socialno zavarovanje na Češkoslovaškem. Češkoslovaški senat je v svoji seji dne 8. t. m. sprejel načrt novega socialnozavarovalnega zakona, in sicer neizpremenjen, kakor ga je bila sklenila zbornica. Sedaj pripravljajo še zakonski načrt za socialno zavarovanje samostojnih obrtnikov, malih kmetov in podobnih malih ljudi. S tema zakonoma se bo število socialno zavarovanih ljudi na Češkoslovaškem zvišalo na 4 in pol milijona.

Padanje prebivalstva v nemških mestih. Nemški državni statistični urad v Berlinu objavlja podatke o ljudskem gibanju 1923. l. Glasom teh podatkov se je v nemških mestih prvič pojavilo padanje v številu prebivalstva. V 334 mestnih občinah, ki štejejo najmanj 15.000 duš, se je število prebivalstva skrčilo za 4000 na 26.117.000. Rojstva so v tem letu padla od 117.532 l. 1922. na 98.540; a ker je istočasno padla tudi umrljivost, se znižanje rojstev nasproti prejšnjemu letu ne bi poznalo;

končne neugodne številke je povzročilo izseljevanje, ki se je zvišalo na 115.000 nasproti 37.000 v l. 1922. V velikih mestih z nad 30.000 prebivalci je število rojstev še znatnejše padlo.

Najcenejše in največje obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejaš.

Turistika in sport.

Se zimate sportnike in pa one, ki nameravajo letos začeti z gojenjem zimskega sporta, opozarjamo, da si pravočasno pregledajo svojo zimskosportno opremo, ker bo sklicali podpisani zimskosportni savez prihodnji sestanek, na katerem bo zbral naročila, da preskrbi svojim članom prvovrstni material po zmernih cenah. Savez je dobil v zadnjih dneh ponudbe jugoslovanskih, avstrijskih, švicarskih in norveških tvrdk. Na podlagi najugodnejših ponudb bo izvršil nakup. Zunanji sportniki naj sporoče pismeno svojo željo. — JZSS.

KAKO SO ODKRILI NURMIJA.

Kdo je Pavel Nurmi in kaj pomeni za svojo domovino, to ve pač vsak, ki se zanima za sport. A malokdo ve, kako so prvič odkrili »kralja teka na dolge razdalje«. Finski časopis »Allas Krönika« pripoveduje, kako je dobil prvo tekmo in obrnil s tem splošno pozornost nase. Četudi morebiti ni vse tako,

kakor nam dotični časopis pripoveduje, zanimivo je pa vendarle.

Nekega dne je prišel Nurmi z drugimi novinci vred k polku. Skušil je tam vse, kar mora pač vsak vojaški novinec poskusiti. Kmalu je postal podčastnik. Udeležil se je tudi tekmovalne hoje s prtljago in ravno ta hoja ga je napravila znanega. Treba je bilo 20 kilometrov prehoditi ali preteči v popolni vojaški opremi, to je bilo vseeno. Med izbranimi je bil Nurmi, kojega nožna hitrost je bila takrat že nekoliko znana.

Kdor misli, da je Nurmi korakal, se zelo moti. Za hojo sploh nima smisla, ne zna hoditi, nogo so mu predolge. Kdor ima pa malo časa in predolge noge za hojo, ta mora pač leteti. In zato je postal Nurmi tako nevaren Stallerdu, Rayu in drugim tekačem. Sedaj, ko je se te izborne tekače kljub njih nadčloveškemu naporu takorekoč »v zemljo zdirkal«, se nam zdi, kakor bi ta zmagovalce kilometrov sploh ne vedel, kaj je trud in napor. Tako je visok nad vsemi tekmeči, da si kar misliti ne moremo. In takrat, pri prvi tekmi! Skupaj so bili na startu. Tih je bil Nurmi in zamišljen, kakor je pač navajen. Ko je počil strel, pač nihče ni mislil, da se bo po eni uri in 17 minutah pojavilo novo tekalno čudo. Od tam, kjer se cesta obrne in gre nazaj proti startu, so naznanili, da je Nurmi daleč pred drugimi, da je pa ves čas tekkel; in vsi so bili prepričani, da ga je tek tako utrudil, da bo moral odnehati. A isti Nurmi, ki je v Parizu zbudil zanimanje in občudovanje vsega sportnega sveta, se je že takrat igral s pojmom napore in utrujenosti. S trideset funti na hrbtu je vso razdaljo v resnici pretekel, od začetka do konca, in z dolgimi koraki je šel skozi cilj, nič utrujen, dvajset minut pred prvim za njim prišedšim tekmečem.

Izpred sodišča.

Nezanesljiv čevljar. Boncelj Jožef je v dobri veri dal čevljarju P. F. boka-kožo za dva para čeljev in mu naročil da naj mu izgotovi par ženskih čevljev. Čevljar pa ni bilo in tudi kože ne. In Boncelj je tožil. »Kako je bilo Boncelj«, vpraša sodnik. »No, ja, tako je bilo, saj vem, moč vse zapije, kar zasluži, pa mu odpustim, saj je že poravnal.« »Kaj pravite P.?« »Gospod sodnik, čisto po pravici bom povedal. K meni je prišel eno soboto moj prijatelj, tako je bil čevljar potreben, da sem se ga moral usmiliti. Prosil me je, naj mu naredim čevlje. Jaz pa usnja nisem imel in sem mu jih napravil iz Bonceljeve kože, pa imel trden namen, da jo Boncelju vrnem.« »Prosim gospod sodnik, vse mi je pošteno vrnil, malo pozno je bilo, prosim pa, da ga ne kaznujete,« je povzel Boncelj. Sodnik je pa razglasil sodbo in P. je bil obsojen na 48 ur zapora in mora pla-

Nosite Berson
gumi pete in podplate

S tem si prištedite mnogo denarja in očuvate Vašo obutev.
BERSON gumi pete in podplate
so trpežnejši kakor usnje.

TRGOVSKA BANKA D. D. - LJUBLJANA

Dunajska cesta 4 - (v lastni stavbi)

PODRUZNICE:

Maribor, Kamnik
Novomesto, Ptuj
Rakek, Konjice
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

KAPITAL IN REZERVE DIN 19.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Logatec
Prevalje

A. P. Čehov:

Mužiki.

(Dalje.)

8

— Priprošnjica matuška! — ji ihtela Marija. — Priprošnjica!

Ko so se nehale molitve in so ikono odnesli, je teklo zopet vse postarem in zopet so se slišali iz traktirja sirovi, pijani glasovi.

Smrti so se bali samo bogati muški, kateri so, čim bolj so bogati, tem manj verovali v Boga in odrešenje duše in so le iz strahu pred zemeljskim koncem, za vsak slučaj, stavili sveče³³ in poslušali molitve. Bedni muški se smrti sploh niso bali. Starcu in babici so naravnost v lice govorili, da sta zadosti živela, da jima je čas umreti, a onadva tega nista zamerila. Niso se pomišljali v prisotnosti Nikolaja govoriti Fjokli, da bo njen mož Denis, ko umrje Nikolaj, deležen ugodnosti, da bo smel z vojaške službe odgovoriti. Marija ne samo da se ni bala smrti — ona je celo žalovala, da je tako dolgo ni, in je bila vesela, če so ji otroci pomirali.

Čeprav se niso bali smrti, so se pa uprav pretirano bali vseh bolezni. Bilo je treba samo malenkosti — pokvarjenega želodca ali lahke otekline od mraza — pa se je babica že vlegla na peč, se zavijala in gromko ter neprestano tožila: »Umira-am!« Starec je tekkel po duhovnika, babico so obhajali in v sveto olje devali. Zelo pogosto so govorili o prehladi, glistah in bu-

lah, ki krožijo po životu in se valijo k srcu. Najbolj so se bali prehlade in celo po letu so se toplo zavijali in se gredli na peči. Babica se je rada ležila in pogosto hodila v bolnico, kjer je govorila, da ji ni 70, ampak 58 let; mislila je, da je zdravnik, če izve njeno resnično starost, ne bo hotel zdraviti in ji poreče, da ji je čas umreti, ne pa lečiti se. V bolnico se je odpravljala navadno zelo zarana in je jemala s seboj dve, tri deklice; vračala se je pa zvečer, lačna in jezna, — s kapljicami zase in mazili za otroke. Enkrat je odpeljala s seboj tudi Nikolaja, ki je potem dva tedna jemal kapljice in govoril, da mu je boljše.

Babica je poznala vse zdravnike, feldšerje³⁴ in konjederce 30 vrst naokoli in nobeden ji ni bil pogodu. Nekoč na praznik Marije Priprošnjice, ko je duhovnik s križem hodil po hišah, ji je bil djaček³⁵ povedal, da živi v mestu blizu ječe starček, bivši vojni feldšer, ki leči zelo spretno, in ji je svetoval, naj gre k njemu. Babica je poslušala. Ko je zapadel prvi sneg, se je odpeljala v mesto in pripeljala nazaj s seboj starčka, bradatega krščenega žida v dolgem kaftanu, kojega lice je bilo pokrito s glavimi žilicami. V izbi so delali dninarji: stari krojač s strašnimi očali je krojil iz raznih cap naprsnik, dva mlada fanta pa sta valjala iz klobučine valjanke. Kirjak, katerega so bili zaradi pijanstva odločili in ki je zdaj živel doma, je sedel vstric s krojačem in popravljaj komat. Žid je pogledal

Nikolaja in dejal, da se morajo staviti pijavke.

Stavil je pijavke, stari krojač, Kirjak in deklice so pa stali in gledali, in zdelo se jim je, da vidijo, kako Nikolaja zapuša bolezen. Tudi Nikolaj je gledal, kako so se pijavke, ko so se vsesale v prsi, napolnjevale s temno krvjo, in si domišljjal, kako ga resnično nekaj zapuša in se je smehljaj od zadovoljstva.

To je dobro, — je govoril krojač. — Daj Bog, da bi pomagalo.

Žid je stavil 12 pijavk in potem še 12, se napil čaja in se odpeljal. Nikolaja je začelo tresti; lice se je osušilo in se, kakor so dejale babe, stisnilo v malo pest; palci so posineli. Zavijal se je v odejo in v kožuhi, toda zeblo ga je vedno bolj. Zvečer je začel tožiti, prosil, naj bi ga položili na tla, potem, naj bi krojač ne kadil, končno je pod kožuhom utihnil in proti jutru umrl.

IX.

Oh kakšna stroga, dolga zima!

Že na Božič je zmanjkalo kruha in so moko kupovali. Kirjak, ki je zdaj živel na domu, je zvečer razsajal, tako da so se vsi bali, a jutraj ga je bolela glava in mučila sramota, tako da je bilo žalostno nanj gledati. Iz hleva se je dan in noč razlegalo mukanje gladne krave in trgalo srce babici in Mariji. In kakor nalašč je zunaj pokalo od mraza, dvigali so se visoki zameti, zima se je vlekla; na Oznanjenje je divjal pravi snežni metež, a na velikonočno nedeljo je padal sneg.

(Konec prihodnjic.)

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

priporoča za mesec november (vsi svetniki, verne duše, zahv. nedelja) sledeče skladbe:

Foerster, 7 pogrebni pesmi za mešani zbor. Part. Din 10.— (Lahke in lepe skladbe.)

Foerster, Te Deum op. 18 za mešani zbor.

Part. Din 4.— glasovi po 50 para.

Gerbic, 12 tantum ergo za mešani zbor. Part. Din 12; glasovi po Din 4. (Lahki in melodiozni napevi.)

Hladnik, Osem tantum ergo za mešani zbor in orgle. Part. Din 10.

Hladnik, Requiem op. 52 za en glas in orgle Din 6. (Lep in lahek.)

Nedved, Bone Deus za bariton solo in orgle; Din 6. (Motet poraben kot ofertorij, posebno za Gospodove praznike; zelo lepa skladba.)

Premrl, pesmi svetnikov za mešani zbor. Part. Din 12, glasovi po Din 6.

Premrl, Requiem za en glas in orgle. Din 14. (Zelo lep in primeren rekviem.)

Premrl, 12 Tantum ergo za mešani zbor in orgle. Part. Din 12.

Sattner, Svetniške pesmi II. za mešani zbor, Din 10. (Obsega tudi lep napev od praznika vseh svetnikov.)

Sattner, Te Deum za mešani zbor in orgle. Part. Din 6; glasovi po Din 1. (Velikonočna in lepa skladba.)

³³ Pred svetimi podobami.

³⁴ Človek, ki se je naučil nekaj zdravilstva samo praktično, prvotno pri vojaki, odkoder je izraz vzel.

³⁵ Cerkveni pevec.

